

→ un rapsode a la ciutat

Xavier Cunyat i Rios

Silla és Europa, encara que hi puga haver qui no li agrada, qui ho oblide, o qui simplement ho ignore. Però, amb aquesta sentència no vull assenyalar ací que Silla pertany a la UE de l'euro, o que estiga als dominis de la UEFA de la Champions League, o als de la OTAN de la seguretat militar. El que ací vull assenyalar és que a Silla pertanyem a una cultura, que a Silla també som hereus d'un esperit, d'un saber i d'una pràctica. Eixa cultura amb vocació universal que és la cultura d'Europa és la que més enllà d'interessos fa que a Silla hom es puga sentir en algú sentit compatriota de Milan Kundera, Czeslaw Milosz o Umberto Eco. Però, la cultura no és solament lletra, sino que també és i possiblement és sobre tot músi-

ca. Europa és Bach, Wagner o Janáček; Europa és Mahler, Schönberg o Boulez.. El conreu de la música se'ns revela doncs com un element que denota civilització, i la existència de conreadors de tal element, és a dir músics, en un indret particular es pot prendre com un símptoma.

El fet que aquest element estiga present en el nostre poble no es insignificant. La presència física d'allò excelent en el nostre entorn és una de les poques proves que encara ens queden per a no malhumorar-se quan sospitem que, si civilització i cultura són conceptes operants encara en l'àmbit social i comunicacional, ho són en qualitat d'holograma.

I és que en aquestos temps que corren, en els que la banalitat colonitza la major part de les dimensions de la nostra realitat, imposant en quasi totes les manifestacions de la creativitat i la cultura el ascens de la insignificància, saludar pel carrer del teu poble algú que pot interpretar la Passió segons San Mateu o els Carmina Burana, és quelcom que tranquil·litza. Si a més a més eixa persona compona partitures, toca el piano i la trompeta, dirigeix una banda simfònica, i a més és amic teu, de la tranquil·litat pots passar a la convicció que ets afortunat. Jo tinc un amic així. Eixe amic meu és Andrés Valero Castells.

En efecte Andrés es dedica a totes aquestes coses i encara a alguna més, i descriure-vos-les és l'objecte d'aquestes línies. Però com que allò que fa i ja porta fet no és cap cosa simple ni estreta, val la pena que ens esplaiem una miqueta en els diversos aspectes de la seua formació i trajectòria i sobre tot en la seua obra en el camp de la composició, la qual és la que més destaca i a la que, com ell sol reconèixer, més s'estima.

Fent una ullada al curriculum-vitae d'aquest músic de 28 anys, és obvi que destaca la seua trajectòria polifacètica. Està titulat en el Conservatori Superior de València en sis especialitats¹. Després d'un temps dedicat a la pràctica i la docència instrumental (Professor de Trompeta i de Piano en els Conservatoris de Múrcia, Sòria i Silla), en l'actualitat i des de fa sis anys és Professor de Música en l'Institut "Enric Valor" de Silla, i Director de la Banda Simfònica de Picassent, encara que per damunt de tot, la seua faceta com a compositor és la que sobreïx.

Enguany s'ha complit una dècada des que els seus primers manuscrits veren la llum. En eixe temps, i a banda d'algunes composicions fora de catàleg², ha escrit 42 obres, ha guanyat diversos premis nacionals i internacionals, ha rebut encàrrecs oficials, ha sigut editat per prestigioses editorials, i la seua música s'ha interpretat i gravat en importants Festivals a Espanya, i en bona part d'Europa.

Tractarem, a través d'este article, d'aportar objectivament dades que be mereixen ser recopilades.

En el seu repertori trobem obres simfòniques

(orquestrals i bandístiques), vocals, i en nombre més gran cambrístiques. En una àmplia entrevista amb Andrés Valero, ens comenta que açò és degut al fet que per a abordar la plantilla simfònica amb majors garanties, des del principi va tindre clar que les formacions cambrístiques li oferien la possibilitat de practicar i conèixer les peculiaritats instrumentals més en detall. A més destaquen les peces per a metalls, i en concret per a trompeta, ja que d'entrada eren els instruments amb què més familiaritzat estava. En l'actualitat està especialment interessat en la percussió, per la gran versatilitat tímbrica que oferix esta família, i per la seua essència rítmica, encara que ens comenta que l'obligació del compositor és conèixer tots els instruments, per a no limitar les seues possibilitats.

En el plànol estètic, observem en la seua obra una varietat que respon més a una evolució lògica respecte a l'assimilació i aprenentatge d'estils i tècniques que a una postura netament eclèctica. Com Andrés ens diu, és prompte per a parlar d'una estètica definida, perquè la personalitat del compositor és molt important, però és una cosa que es va formant dia a dia, inclús quan un autor ha trobat el seu propi llenguatge i el maneja amb maduresa, ha d'estar en constant evolució. Quan ell escriu una cosa, ho escolta mentalment centenars de vegades, procurant ser el més objectiu possible, de manera que quan conclou una obra, està segur que almenys és del seu grat, després el públic dirà. En ocasions ha rebut tant alabances com crítiques, de sectors tant conservadors com avantguardistes, però en definitiva assegura no mostrar-se afectat per estes qüestions, ja que no li preocupen les etiquetes. Sempre ha defensat que la creativitat no és massa susceptible d'encasellar, i que l'obra d'art ha de ser jutjada per la seua qualitat, abans que per la seua filiació estètica. D'entrada no renuncia a res, i en les seues obres podem trobar des de cites i referències a la música medieval, fins a procediments minimalistes, passant per plantejaments tradicionals, que sovint coexistixen amb tècniques modernes, tot això dins d'un prisma personal.

A la qüestió del misticisme que sol rodejar la figura del compositor inspirat, en trànsit, respon categòricament que la inspiració és només el vint per cent de la creació, i encara que realment és un element imprescindible per a compondre, es necessita molt d'ofici i una sòlida formació, per

¹ Obté les titulacions en les especialitats de Composició i Instrumentació, Contrapunt i Fuga, i Harmonia; Musicologia; Solfeig, Teoria de la Música, Repentització i Transposició; Pedagogia; Trompeta; i Piano.

² Per exemple, el "*Himne a Silla*", compostat en 1995, en col·laboració amb el seu germà Francisco José, i amb lletra de Vicente Vedreño; estrenat el 19 de desembre de 1997 per la Banda Simfònica i el Cor Polifònic de la Lírica de Silla, baix la direcció de Vicente Soler Solano. O les "*Quatre cançons per a cor mixt*", escrites per al Cor SINED de Sollana, dirigit per la seua esposa Isabel María Cabeza Esteve, amb les que en 1995 i en 2000, van obtindre un segon i un primer premi respectivament, en el Concurs de Cançó Vocacional de Moncada.

a poder donar forma a les idees que sorgixen, no se sap molt bé com, en la ment. De repent, se sent la necessitat de comunicar alguna cosa, i en este cas el vehicle són els sons. Encara recorda com a l'asseur's a estudiar el piano diàriament, dedicava sempre un temps a improvisar, i tocar coses que li venien al cap. Un bon dia va decidir anotar aquelles idees, de les que va sorgir el "Nocturn en Fa menor" AV1³, per a piano sol. Va ser la seua primera obra, al desembre de 1990.

A eixa primera peça de piano, li van seguir dos més: "Nocturn en Fa major" AV3, i "Nocturn en Mib menor" AV7, escrites respectivament al febrer i novembre de 1991. Les tres peces, d'estil neoromàntic, foren estrenades per l'autor en un recital de piano que va oferir el 14 de desembre de 1991 en la Casa de Cultura de Yátova, amb motiu de la Setmana Cultural dedicada a Santa Cecília.

A esta primera època pertany una obra per a saxo i piano d'estil nacionalista, titulada "Harem" AV5, escrita entre juliol i agost de 1991. Es va estrenar el 16 de novembre del mateix any amb el compositor com a pianista, i Abel Granell al saxo, en un concert de música de cambra en la Societat Musical Santa Cecília d'Alcàsser⁴. Posteriorment va realitzar una adaptació de l'obra per a ser interpretada amb oboé i piano. Amb esta nova versió va obtindre el Tercer premi del II Concurs de Música de Cambra de l'Associació "Isaac Albéniz" de Múrcia, en juny de 1992, i va ser gravada i emesa pel cen-

tre territorial de TVE a Múrcia, amb el seu germà Francisco José a l'oboé, i ell mateix al piano.

Diverses obres per a metalls varen ser escrites també en eixa època: la "Suite Americana" AV2 (ensemble de metall i percussió), composta al desembre de 1990, i estrenada en el mateix concert que "Harem"; dos quintets⁵ escrits al setembre i desembre de 1991, que van ser estrenats en Múrcia i en Hellín pel Quintet de Metalls Llevant, a què va pertànyer Andrés com a trompeta; un quartet de trompetes, "Aquelarre" AV9, d'abril de 1992, estrenat el 25 de juliol del 92 en el marc de la Setmana Internacional de Música de Cambra de Monserrat; la "Rap-sòdia Rítmica"

AV10⁶ -agost del 92- per a trompeta i piano; i les "Tres Peces Breus" (Fanfària, Misteriós, i Final) AV12 -abril del 93- per a trio de trompetes, també estrenades a Monserrat, al juliol de 1993. Entre les interpretacions posteriors d'estes obres, destaca la que va tindre lloc en l'auditori "John Cage" del Conservatori Nacional de Música de Perpignan, el 8 de desembre del 93, a càrrec de l'ensemble d'alumnes del professor Maurice Benterfa⁷.

Vicente Valero, Maurice Benterfa, Andrés

La primera estrena realment important arribaria també a Perpignan, en el Festival Internacional de Música Contemporània "Aujourd'hui Musiques", que dirigix el compositor francès Daniel Tosi. El 20 de novembre de 1994 l'Orchestre d'Harmonie Regional Llenguadoc Rousillon, dirigida per Michel Peus, va estrenar la "Suite núm.2" AV13 per a metalls (trompeta, trompa i trombó),

³ La indicació AV, respon a l'opus personal de l'autor.

⁴ Andrés Valero es va iniciar com a músic en la Banda d'esta societat, a la que va pertànyer com a trompetista durant 10 anys.

⁵ Les dos peces citades són "Xicoteta marxa militar" AV6 i "Whitney" AV8. El quintet de metall està format habitualment per dos trompetes, una trompa, un trombó, i una tuba.

⁶ El dia de l'estrena només es va interpretar el primer moviment, amb el seu germà Vicente a la trompeta, i Andrés al piano.

⁷ En concret es va interpretar el trio, "Tres peces breus" AV12, i "Aquelarre" AV9, el quartet de trompetes. En este concert van prendre part Andrés i el seu germà Vicente, que durant algun temps van ser alumnes de Maurice Benterfa, inclús més tard Andrés li dedicaria una obra a este professor (el "Impromptu" AV23).

piano i percussió (escrita entre juliol i agost del 93). Este concert va ser gravat per a Ràdio-France.

En este primer període es va produir un fet decisiu. El 4 de setembre de 1991 es va estrenar "La Catedral" AV4 per a cinc trompetes, escrita al febrer del mateix any, en el concert de clausura de la Setmana Internacional de Trompeta de Navajas (Castelló). Un dels professors invitats, Guy Touvron (solista internacional i professor a París), a l'escoltar esta obra, d'estil neobarroc, va felicitar a Andrés i li va preguntar que perquè no estava editada, a la qual cosa Andrés va contestar que no sabia res d'editorials, i que componia per diversió. Llavors Guy Touvron va escriure una carta de recomanació per a enviar l'obra a una de les més prestigioses editorials parisenques: Gérard Billaudot Éditeur. Efectivament l'obra es va editar, la qual cosa va suposar entrar quasi de casualitat en un circuit de difusió musical molt important. A més, fruit de la bona acollida que va tindre, esta mateixa editorial publicaria més tard "Impromptu" AV23, per a trompeta sola. Esta obra va ser escrita al desembre de 1995, i estrenada el 22 de maig

del 97 pel trompetista Andrés Simeó, en una gala benèfica⁸ celebrada en el Teatre Guerra de Lorca. Es tracta d'una peça de repertori basada en un mode invariable de sis sons, que persegueix posar en relleu les capacitats interpretatives de l'interpret, donant un ampli marge perquè l'executant s'expressi amb personalitat pròpia. Es treballa habitualment en diversos conservatoris superiors (París, Perpignan, València, Múrcia, Castelló, Saragossa, etc.). El trompetista Ernesto Chuliá ha realitzat recentment un registre discogràfic d'esta partitura per a Produccions Musicals M.L.

El conèixer el trompetista Guy Touvron encara va suposar algo més important per a Andrés, ja que li va proposar la composició d'una obra per a tocar com a solista ell mateix. Andrés va acceptar encantat, i es va posar a treballar de ple (d'octubre del 93 a maig del 94), en el "Concert núm. 1" AV16, per a trompeta i orquestra de corda, dedicat especialment a Guy Touvron. El resultat no va poder ser més òptim, ja que el 22 de març de 1996, en l'Auditori i Centre de Congressos de Múrcia, i dins del XV

Festival Internacional d'Orquestres de Jòvens de Múrcia, es va estrenar l'obra amb un èxit memorable, tant de públic com de crítica. Guy Touvron, que a més de l'estrena va oferir una sèrie de classes magistrals, va ser acompanyat per l'Orquestra Simfònica del Conservatori Superior "Manuel Massotti Littel" de Múrcia, dirigida per José Miguel Rodilla. Este concert es va gravar per a Ràdio Nacional Espanyola, a través de la seua cadena especialitzada - Ràdio Clàssica-. Al tractar-se d'una obra apadrinada per un solista de la categoria

de Guy Touvron, la potent editorial suïssa BIM & The Brass Press (especialitzada en partitures per a instruments

Guy Touvron i Andrés. Portada del "Concert núm. 1" AV16

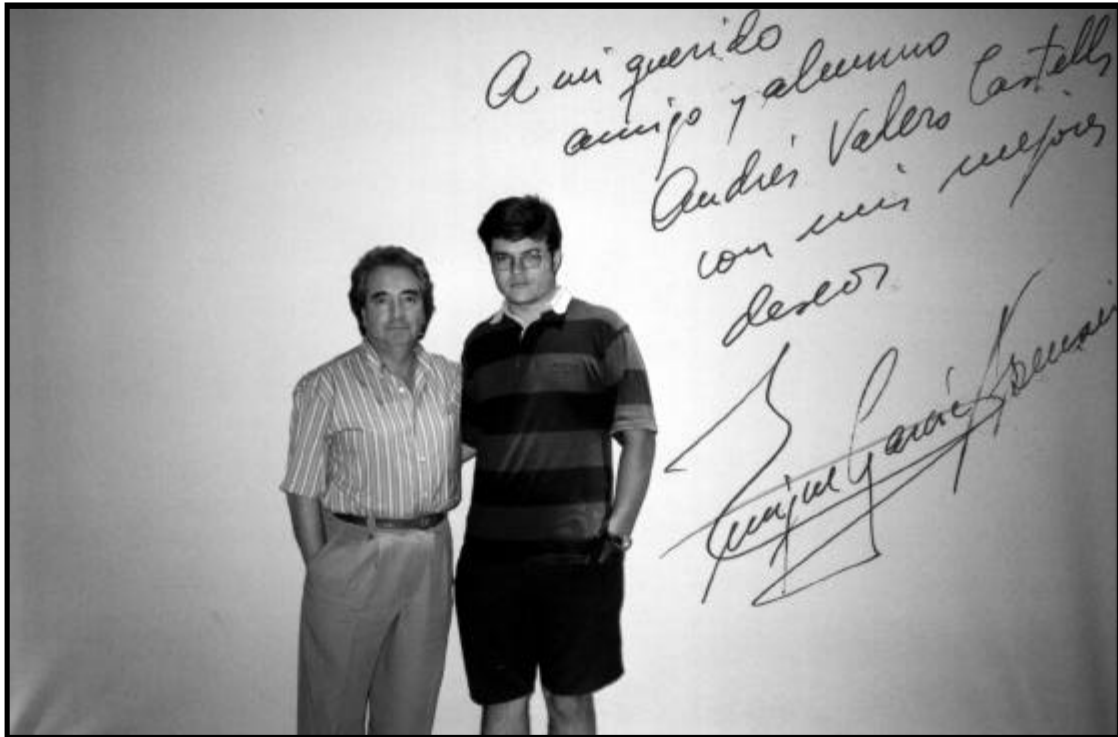
⁸ Esta gala va ser organitzada pel Conservatori Professional "Narciso Yepes" de Lorca, del que era professor Andrés Simeó, a favor de l'Associació Espanyola Contra el Càncer.

de metall), va publicar l'obra. Posteriorment la mateixa editorial va encarregar una versió del concert amb acompanyament de piano⁹, que va ser adaptada per Francisco José, germà major d'Andrés, i que lògicament també va editar. A l'any següent Andrés va rebre l'encàrrec del trompetista Ernesto Chuliá, per a fer una nova versió d'este concert, amb acompanyament de banda. Al gener de 1998 Andrés ja tenia preparada esta nova versió, que va ser estrenada el 15 de març del mateix any, en el Centre Cultural de la Villa de Madrid, en un dels concerts de la temporada d'hivern de la Banda Simfònica Municipal de Madrid, dirigida pel seu titular, Enrique García Asensio¹⁰, i Ernesto Chuliá com a solista de trompeta. També esta versió va ser publicada per l'editorial suïssa. A part de ser una obra que forma part dels programes d'estudis de con-

servatoris¹¹ tan emblemàtics com el de París, Lyon o Bordeos, ha sigut interpretada en nombroses ocasions per altres solistes, com el també francès Eric Aubier (en la clausura dels Cursos Internacionals de Villareal, al juny del 98); Antonio Cambres (acompanyat per la Banda Simfònica "La Armónica" de Buñol, dirigida per Francisco Tamarit¹², també al juny del 98); Vicente Campos¹³ (davant de més de 2000 persones en el Palau de la Música de València¹⁴, el 12 de desembre de 1999, en un concert dirigit pel propi Andrés, amb la Banda Simfònica de Picassent); etc.

A l'escoltar l'obra s'advertixen certes reminiscències clàssiques en quant al paràmetre estructural, sobretot en el primer moviment, amb marcades fluctuacions de

Enrique García Asensio, Andrés

⁹ És una pràctica habitual en les obres per a solista acompanyades d'orquestra el realitzar una versió per al dit instrument solista i acompanyament de piano, la qual cosa facilita la seua pràctica en els Conservatoris.

¹⁰ Enrique García Asensio ha sigut el professor de Direcció d'Andrés, així com Eduardo Cifre, Pablo Sánchez Torrella, i Manuel Hernández Silva. Tots ells han dirigit obres d'Andrés.

¹¹ En les oposicions a Premi d'Honor Fi de Carrera del Conservatori Superior de Castelló de Novembre del 2000, esta va ser la peça obligada. Andrés va ser invitat com a jurat en estes proves.

¹² Durant tres anys, Francisco Tamarit va ser el seu professor de Contrapunt i Fuga.

¹³ Vicente Campos va ser el seu professor de trompeta, i a qui li va dedicar la seua peça "La Catedral" AV4.

¹⁴ La sala Iturbi del coliseu valencià té capacitat per a més de 1900 localitats, però en este concert es va desbordar l'aforament, amb públic assegut fins en les escales.

caràcter a causa del grau de contrast entre els seus dos temes principals; en el segon temps és utilitzat un llenguatge que busca crear una sensació de misteri, que coexisteix amb un optimisme mesurat, submergint-nos en un ambient abstracte i subtil; el tercer i últim moviment és el que major dificultat entraña,

pel diàleg vivaç que es produïx entre cada secció de la corda i la trompeta solista, adquirint una densa textura contrapuntística de difícil conjunció.

Quintet Iberbrass, Andrés

Un dels trompetistes citats, Antonio Cambres, li encarregaria temps després una obra per a trompeta i percussió. Al novembre de 1999, Andrés li va compondre "*Gabadafá*" AV34, per a trompeta i marimba¹⁵. Precisament este trompetista, junt amb Ernesto Chuliá formaven part del quintet de metalls Iberbrass, per al que Andrés (de forma conjunta amb el seu germà Francisco José), va compondre el "*Sextet en Tres Moviments*" (Allegro con spirito, Adagio mesto, i Allegro Deciso), per a metalls i piano. L'estrena d'este sextet va ser interpretada pel quintet Iberbrass, amb el mateix Andrés al piano, el 18 de gener del 98, en la Sala Rodrigo del Palau de la Música de València, en un dels concerts de la IX Trobada de Compositors de València, organitzada per l'Associació de Compositors Simfònics Valencians, COSICOVA¹⁶.

Una altra obra en què Andrés prendria part en l'estrena com a pianista és la "*Fantasia Concertant*" AV11, per a flauta i piano. Escrita entre gener i abril de 1993, va ser estrenada el 2 de juny del mateix any amb Francisco Rafael Clemente com a flautista, en l'Aula Magna Tirso de

Molina de Sòria.

Recordem que durant el curs acadèmic 92/93, Andrés va ser professor de trompeta del Conservatori Profesional "Oreste Camarca" de Sòria, igual que el citat flautista. La Cadena Ser de Sòria va gravar el concert, i la partitura va ser publicada per l'editorial murciana Mariano

Bo. En el Conservatori de Múrcia, no sols es va treballar en l'especialitat de flauta, sinó que també va ser obra obligada en la classe de música de cambra.

Andrés va ser primerament alumne en el Conservatori Superior de Múrcia (curs 91/92), i després professor (del 93 al 95) i director de la Banda Simfònica del dit Centre. En eixe temps va tindre una intensa activitat compositiva. A les obres escrites en eixe període ja apuntades, afegirem altres com "*El mite de la caverna*" AV14 per a oboé solament. Esta peça, subtitulada "*metàfora sobre metàfora*", és un homenatge a l'insigne filòsof grec Plató, i està basada en un escala hexàtona de tons sencers. Va ser estrenada per l'oboïsta Pedro Antonio Juliá, el 22 de novembre de 1993, dies després de ser conclosa, en l'auditori "José Agüera" del Conservatori Superior de Múrcia. A més de ser obra obligada en el conservatori murcià, també ho va ser al Conservatori Superior de Música d'Alacant. Va ser la primera composició que li publicaria l'editorial valenciana Piles.

Recentment ha tornat a escriure per a oboé, però en aquesta ocasió per a un octet de dobles canyes (4 oboés, 2 cornos anglesos, i 2 fagots, distribuïts en dos quartets simètrics). Es tracta del "*Preludi i Fuga*" AV42,

¹⁵ Encara que en els exàmens de final de carrera superior de percussió del conservatori de València (juny del 2000) Luis Miguel Sobrevella i Israel Gómez van interpretar esta peça, l'estrena oficial no s'ha produït encara, ja que el duo d'Antonio Cambres es troba inactiu.

¹⁶ En l'actualitat Andrés és directiu d'aquesta important associació.

composat en agost del 2001 (és l'última composició acabada d'Andrés). Està escrita per encàrrec del conjunt Ars Arundinis, que dirigeix el seu germà Francisco José¹⁷. Respecte a l'esquema formal de la fuga, Andrés combina alguns canons escolàstics amb un preludi i una, podríem dir coda, que trobant-se lluny estilísticament de la pròpia fuga, adquirixen complicitat i consecució aparentment lògica en el conjunt de l'obra. Està dedicada a Francisco Tamarit, i l'estrena està programada per al pròxim 31 d'octubre, a Castelló, en el concert que el grup Ars Arundinis oferirà dins de la XIII Trobada de Compositors de València.

A Múrcia, Andrés va conèixer el catedràtic de tuba Vicente López. Companys de treball en el Conservatori, van col·laborar estretament en la composició d'una obra per a tuba sola, escrita especialment per a dit tubista. Andrés comenta el luxe que suposa disposar de l'interpret tan pròximament per a comentar i provar pas a pas l'obra, sobretot si es tracta d'un músic de la capacitat virtuosística de Vicente López. El virtuosisme es revela com necessari per a abordar les dificultats d'esta enèrgica peça. Al juliol de 1994 Andrés va concloure el "*Impromptu (tuba, tubae...)*" AV17, estrenat per Vicente López el 7 de juliol d'eixe any, en l'Auditori Municipal Antiga Església de les Dominiques de Carcaixent¹⁸. Des de la seua estrena, Vicente López ha inter-

pretat esta obra en molts recitals de tuba, arribant inclús a presentar-la com a obra de lliure elecció en el Concurs Internacional de Tuba de Guebwiller (França). El concertista de tuba franc-americà Mel Culbertson¹⁹, mentor de Vicente López, va felicitar personalment a Andrés per esta obra, i la va incloure en la seua programació de treball en el Conservatori Nacional de Lyon. El tubista Daniel Ferriz Azorín ha gravat esta peça en un CD patrocinat per la Consergeria d'Educació i Universitats de la Regió de Múrcia, i està publicada per l'Editorial Piles de València. A més, amb esta partitura Andrés va obtindre un Diploma d'Honor de Composició en la VIII Edició del "Torneo Internazionale di Musica" (TIM) celebrat en 1998, a Roma.

Precisament per la fructífera relació establida amb Vicente López, Andrés va compondre entre novembre del 96 i febrer del 97 una obra per a quintet de metalls, dedicada al conjunt Spanish Brass Luur-Metalls, del que Vicente López és membre fundador. Per a la composició d'esta obra, Andrés va utilitzar alguns materials d'una peça que havia escrit anteriorment i que no va tindre massa acceptació²⁰, donant com resultat "*Belisana*" AV25. Encara recorda com a les poques setmanes d'entregar-los l'obra perquè la provaren, va rebre una telefonada d'Indalecio Bonet (trombonista i mànager del Spanish Brass Luur-Metalls) preguntant-li si tenia un

WITOLD LUTOSLAWSKI
Misi Ouverture

J. FILAS
No Continent
Gardioso - Corale

ANDRÉS VALERO CASTELLIS (*)
Belisana

VICTOR EWALD
Quintet n.º 1 Op. 5
Moderato - Adagio/Allegro/Adagio - Allegro moderato

EUGÈNE BOZZA
Serenata
Allegro vivo - Andante ma non troppo - Allegro vivo - Largo/Allegro vivo

JOSÉ VICENTE EGEA
Wonder Brass

(*) Composizione dedicata al complesso LUUR METALLS Spanish Brass Quintet e al VII Festival Internazionale di Ottoni 1997

Trasmissione:
JUAN JOSÉ SERNA, CARLOS BENETÓ

Contra:
MANUEL PÉREZ

Tromboni:
INDALECIO BONET

Tuba:
VICENTE LÓPEZ

Programa de l'estrena de "*Belisana*" AV25

¹⁷ Convé recordar que Francisco José és Catedràtic d'oboé, i Cap d'Estudis del Conservatori Superior de Múrcia, a més de Director i Compositor. Andrés comenta que sempre va ser per a ell un bon exemple a seguir, i com des de molt prompte va exercir una forta influència sobre la seua manera musical de pensar.

¹⁸ Va ser un recital ofert per Vicente López per a la clausura d'un curs que havia impartit.

¹⁹ Mel Culbertson li va proposar a Andrés la composició d'una obra per a tuba amb mitjos electroacústics, però mai ha arribat a escriure-la per no estar a priori interessat en el món de la composició electroacústica, encara deixant escapar una molt bona proposta.

²⁰ "*Odíssea*" AV15, composta al desembre de 1993, i estrenada en una audició de l'aula de Música de Cambra del Conservatori Superior de Múrcia.

currículum en italià, perquè els havia agradat tant l'obra, que l'anaven a estrenar en breu a Itàlia. Efectivament "Belisana" va ser estrenada en un marc idoni, el "VII Festival Internazionale di Ottoni" celebrat a Verona, Vicenza, i Mantova. Dels tres concerts en què van tocar l'obra, el primer (estrena oficial) va ser en la Sala Maffeiana del Teatre Filharmònic de Verona, el 6 de juny de 1997. Andrés va rebre dels organitzadors del festival - Associació Gli Ottoni di Verona, i Fondazione Cassa di Risparmio- una medalla commemorativa, a més de grans elogis. Els Spanish Brass Luur-Metalls van interpretar "Belisana" en algunes de les seues gires internacionals. A València l'obra es va presentar al públic el 27 de juliol del 97, en les "Serenates Musicals"²¹ del Claustre de la Universitat de València. També en Silla es va poder escoltar esta obra, el 7 de febrer del 98, en el primer dels dos concerts que este magnífic grup va oferir en el saló d'actes de "La Lírica" de Silla, i al que vaig tindre la sort de poder assistir. El següent pas va ser gravar l'obra, en un CD produït per Edicions Discogràfiques Anacrusi. Este CD va ser presentat en societat en el Club Diario Levante de València, el 16 de desembre del 2000, en un concert en què a petició dels intèrprets, Andrés es va dirigir a la sala per a explicar i presentar la seua obra. La partitura de "Belisana" va ser publicada també a París, però en esta ocasió a càrrec de l'editorial IMD -International Music Diffusion- de la casa Arpèges Diffusion, amb un interessant pròleg sobre la contradicció i la lògica dins d'un punt de vista filosòfic (fonamentació extramusical de l'obra), escrit per José Vicente Paz, professor de la Universitat de València resident en Silla, i amic personal d'Andrés.

No va ser la primera ocasió en què José Vicente Paz va escriure el proemi d'una obra d'Andrés, també el va fer per a l'edició de "*Triptic*" AV21. Esta peça en tres moviments (Zenón d'Elea, la Tortuga, i Aquil·les el ràpid) està basada en la temàtica d'un text capital en la història del pensament contemporani -"Gödel, Escher, Bach" de Douglas R. Hofstadter-, i va ser concebuda per Andrés també per a quintet, però en esta ocasió de vent²². Andrés va tractar de traslladar a la seua música l'atmosfera de racionalitat màgica que s'advertix en tan eloqüent llibre. Escrita entre juliol i agost de 1995, va ser estrenada el 22 de novembre de 1997 en la Casa de Cultura de Picassent, a càrrec del grup Tetragrama²³. De les seues posteriors interpretacions destaquen les del Quintet Tempo Giusto,

en l'auditori "José Agüera" de Múrcia, i la del Quintet Manuel de Falla, en el Saló Central del Casino Antic de Castelló, dins de la X Trobada de Compositors de València. L'obra va ser seleccionada per COSICOVA per a formar part d'una col·lecció especial de compositors valencians publicada per l'Editorial Piles de València.

En 1995 Andrés va escriure dos obres més. La primera d'elles, composta al gener d'eixe any, va ser un encàrrec del Quartet de Trombons Equale, liderat per Mario Calvo, catedràtic de trombó del Conservatori Superior de Múrcia, a qui està dedicada l'obra. Titulada "*Trombonerías*" AV19, està escrita en forma de suite en quatre moviments (Entrada, Vals, Poema, i Final). L'estrena es va produir el 21 de març del 95 en el Conservatori Superior de Múrcia, a càrrec del quartet Equale. Amb posterioritat va ser interpretada pel grup Trombons del Teide, i pel Quartet Espanyol de Trombons al maig del 97, al què pertanyien dos músics ja coneguts per Andrés, Indalecio Bonet (Spanish Brass Luur-Metalls), i Carlos Gil (trombonista del quintet Iberbrass). Recentment, al juny d'enguany, Andrés ha realitzat una xicoteta revisió d'esta obra, amb motiu de la seua pròxima edició.

L'altra peça composta en 1995, entre març i abril, és una obra per a saxofons que respon a les mateixes coordenades que "*Trombonerías*", ja que també és un quartet, també va ser encarregat per un professor company d'Andrés en el Conservatori de Múrcia (Sixto Manuel Herrero), i també va ser estrenada en el mateix auditori. L'estrena va córrer a càrrec del quartet de saxòfons Ars Musicandum, el 12 de desembre del 95. Cap mencionar un fet d'autèntica mala sort, ja que este quartet va realitzar, amb posterioritat a l'estrena, una magnífica gravació en estudi d'esta peça, "*Divertimento*" AV20, però a causa de la dissolució del grup, el CD no ha arribat a produir-se comercialment. La partitura està també publicada per l'editorial Piles.

Amb posterioritat tornaria de nou a utilitzar la formació de quartet de saxofons, en una obra de tints irònics titulada "*Saxofonadas*" AV41, estructurada en quatre moviments (Mmmmi, Tirorarirá tarorí, per a Lisa, i Refregit final). Composta entre gener i abril del 2001, és una de les últimes creacions d'Andrés, i està escrita per encàrrec de Manuel Miján, catedràtic de saxòfon del Real

²¹ Festival més conegut com els concerts del Patriarca de València.

²² El quintet de vent sol estar integrat per flauta, oboé, clarinet, fagot, i trompa.

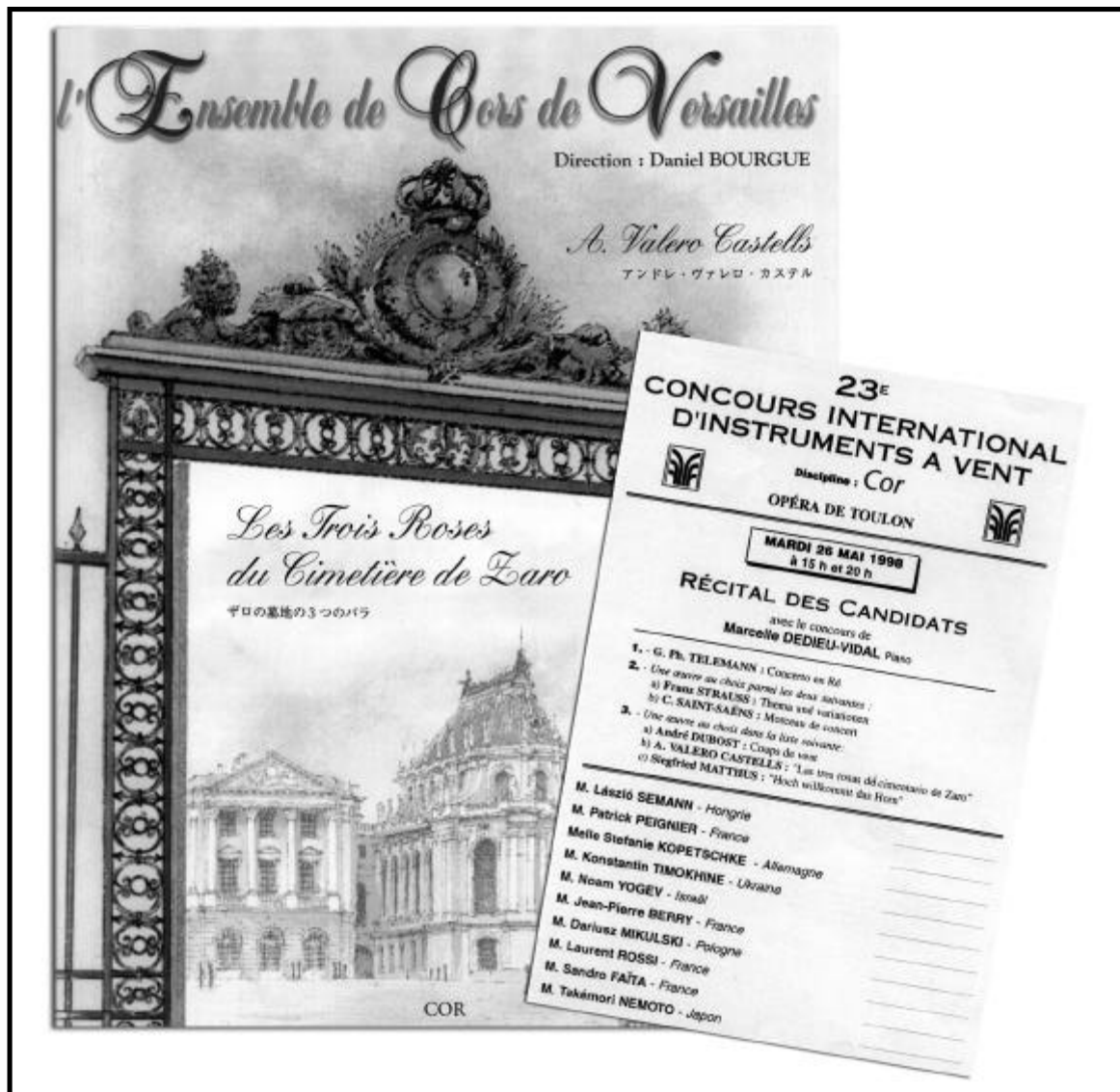
²³ Andrés va ser invitat en dos ocasions per a dirigir a este grup, especialitzat en música per a ensembles de vent. Les peces modernes de més de sis executants solen necessitar un director, i este conjunt de formació variable interpretava des de quintets, com el "*Triptic*" d'Andrés, fins a obres per a dotze instrumentistes.

Conservatori Superior de Música de Madrid, per al grup que porta el seu nom. Encara no té data d'estrena, però el Quartet Manuel Miján ja l'està treballant amb entusiasme.

Tornant arrere en el temps, ens trobem amb un altre fet molt significatiu en la carrera d'Andrés, també en l'escenari murcià. El trompista Daniel Bourgue, professor en el Conservatori de Versalles, i ex-solista de l'Orquestra de l'Òpera de París, va ser contractat en 1994 per a impartir uns cursos de perfeccionament de trompa en el Conservatori Superior de Múrcia. Allí va tindre oportunitat d'escoltar algunes de les obres d'Andrés, que li van haver de causar una magnífica impressió, ja que li va enca-

regar la composició d'una obra dedicada a ell. Al desembre de 1994 Andrés va concloure "*Les tres roses del cementeri de Zaro*" AV18 per a trompa sola. A través dels quatre temps d'esta peça -La infància, Martín i Catalina; Andances i corregudes; La mort de Zalacaín; i Les tres roses, Epitafi- descriu alguns passatges de la novel·la de Pio Baroja "*Zalacaín l'aventurer*". Quan va rebre l'encàrrec, Andrés es trobava llegint la trilogia basca de Baroja, i es va sentir captivat per l'alt poder descriptiu i simbòlic de l'últim capítol de Zalacaín; com ell diu: quasi sense adonar-me'n, mentres llegia m'anava imaginant els sons. L'estrena no es produiria fins al 26 de maig de 1998, demora intencionada, ja que Daniel Bourgue va ser en eixe

Programa del XXIII Concurs Internacional de Toulon i Portada de "*Les tres roses del cementeri de Zaro*" AV18.

any president del jurat del XXIII Concurs Internacional d'Instruments a Vent de Toulon, i va voler reservar l'estrena per a tal esdeveniment, en el que va ser obra obligada. Va ser interpretada per solistes de trompa de tot el món, en l'escenari de l'Òpera de Toulon. Amb posterioritat al concurs, s'ha interpretat en diferents llocs, com per exemple en el Conservatori Superior de La Haya, en un recital d'alumnes del trompista valencià afincat en terres holandeses, Vicente Zarzo. La partitura està publicada, igual que "Belisana", en l'editorial International Music Diffusion de París, en la Col·lecció de l'Ensemble de Trompes de Versailles, que dirigix Daniel Bourgue.

A finals de 1999 Daniel Bourgue tornaria a encarregar una altra obra a Andrés, en esta ocasió per a trompa i guitarra. Al gener del 2000 va acabar la composició de "Variacions sobre un tema de J. Rodrigo" AV36. En l'últim trimestre d'enguany està projectada la gravació d'esta peça en CD, per al segell Diffusion Harmonia Mundi, amb el propi Daniel Bourgue a la trompa, i Christian Chanel - també professor en el Conservatori de Versailles - a la guitarra, així com la publicació de la partitures en International Music Diffusion.

En el catàleg d'Andrés trobem una altra peça per a trompa, escrita entre maig i juliol de 1996. Es tracta de "Xicoteta Fantasia en Do" AV24, per a quartet de trompes, composada per encàrrec de Juan Manuel Gómez d'Edeta, catedràtic de trompa del Conservatori Superior de Música "Juan Crisóstomo d'Arriaga" de Bilbao. L'estrena va tindre lloc el 10 d'agost de 1996, a càrrec dels alumnes d'un curs que el dit professor va impartir en la Societat Musical Santa Cecília de Cullera, en el concert de clausura²⁴. El 4 de gener del 97, la marca Besson de Londres va patrocinar una conferència-concert a càrrec de Juan Manuel Gómez d'Edeta, en la que el grup de trompes de la Banda Picassent va interpretar este quartet, en el saló d'actes de la Societat Artístico-Musical de Picassent. Juan Manuel Gómez d'Edeta té una col·lecció de partitures apadrinades per ell, en l'Editorial Piles de València, on està publicada esta obra.

En el xicotet lapse temporal comprés entre la finalització del quartet de trompes, juliol de 1996, i l'inici de la següent obra ("Belisana"), al novembre d'eixe any, Andrés no va romandre inactiu. En realitat, la composició sempre ha sigut concebuda per ell com una necessitat intel·lectual; d'algun mode estrany -ens comenta- la capacitat creativa s'apodera inclús del subconscient, fent quasi impossible la inactivitat. La veritat és que en eixos mesos Andrés va començar a treballar en una obra que a la fi podríem considerar potser com la seua composició més rellevant i ambiciosa, almenys de moment. Feia poc de temps que havia rellegit les famoses llegendes de Gustavo Adolfo Bécquer, i va quedar tan impressionat per una d'elles, que es va dedicar a prendre notes i apunts preliminars per a una nova obra. No obstant va pensar que en eixa narració hi havia tant de potencial, que hauria d'utilitzar una plantilla de gran orquestra simfònica, i també que no havia de precipitar-se, per la qual cosa va deixar el projecte per a més endavant quan el seu llenguatge tinguera més maduresa. Va compondre "Belisana", i va decidir endinsar-se en el món simfònic amb una obra que li serviria de pràctica directa per al seu gran poema simfònic. Entre juliol i octubre de 1997 va escriure "Dredred" AV26, per a banda simfònica. Va pensar en compondre per a banda en compte d'orquestra perquè ja portava més d'un any com a director de la Banda Simfònica de Picassent²⁵, i tindria facilitats per a assajar la seua obra. Després de provar-la en diverses ocasions va pensar que tenia que reestructurar-la perquè el material podia donar més de si. La primera versió d'esta obra va ser estrenada el 28 de juny de 1998 en el Palau de la Música de València, pel seu col·lega Sixto Manuel Herrero dirigint a la Banda dels Montesinos (Alacant). Entre desembre del 98 i gener del 99 Andrés va revisar l'obra tal com tenia planejat, i ja en la seua versió definitiva, va ser seleccionada per la Generalitat Valenciana²⁶, com a obra obligada en la segona secció del XXI Certamen de Bandes de la Comunitat Valenciana²⁷, que es va celebrar en el paranimf del complex educatiu de Xest, el 31 d'octubre de 1999. De llavors ençà ha sigut una de les seues obres més interpretades. Pablo Sánchez Torrella la va dirigir al front de la Banda Simfònica

²⁴ Normalment un quartet s'interpreta sense director, però en eixa ocasió, es van doblar les veus, de manera que hi havia huit executants, que van ser dirigits per Andrés.

²⁵ Al setembre de 1995 va ser invitat a dirigir un concert amb la dita banda, que es va celebrar el 2 de desembre d'eixe any. El resultat va ser tan òptim que eixe mateix dia, al finalitzar el concert, va ser anomenat director titular.

²⁶ El suport de Juan Vicente Mas Quiles, assessor tècnic de l'organització i jurat del dit esdeveniment, va resultar decisiu.

²⁷ A este concurs concorren les bandes guanyadores dels tres certàmens provincials de la Comunitat Valenciana. En esta edició no es va presentar cap banda de Castelló a la segona secció, per la qual cosa les dos agrupacions que van interpretar "Dredred" van ser la Banda de la Societat Musical "L'Harmonica" de Cox, dirigida per Antonio Ruda (primer premi), i la Banda de la Societat Ateneu Musical de Sueca, dirigida per Juan Luis Grau.

Municipal de València en la cerimònia de clausura i entrega de premis del Certamen Internacional de Bandes "Ciutat de València", el 9 de juliol del 2000 en el Palau de la Música de València. També en el Palau va ser interpretada per la Banda Simfònica de la Societat Instructiva Santa Cecília de Cullera dirigida per Álvaro Albiach, en el II Cicle de concerts de RNE (octubre 2000), i per la Banda del Quarter General de la Força de Maniobra dirigida pel Capità músic José Manuel Mogino, en la XII Trobada de Compositors de València (octubre 2000). La Banda Municipal de Pamplona la va interpretar al gener del 2001, en el Teatre Gayarre Antzokia, dirigida per José Vicente Egea, en un concert extraordinari de música contemporània. La Banda Simfònica d'Alzira, dirigida per Àngel Crespo, la va presentar en el seu Festival de Bandes al juliol del 2001. El pròxim octubre José R. Pascual Vilaplana la dirigirà en tres concerts amb la Banda Simfònica de Muro d'Alcoi. Però no podem oblidar que també Andrés va dirigir la seua obra amb la Banda Simfònica de Picassent, en el Teatre Romea de Múrcia, i en el Palau de la Música de València. Esta última interpretació (12 de desembre de 1999), està gravada en un doble CD editat per Produccions Musicals M.L. A més RNE ha retransmés esta obra en diverses ocasions, així com Ràdio 9. La partitura està publicada per l'editorial valenciana Piles. El comentari que Andrés va escriure sobre esta peça és el següent:

"El títol es pot considerar com un jeroglífic, ja que d'alguna manera representa la macroforma, dividida en 5 seccions. La major part dels elements que van a entrar en joc estan emparentats amb el so RE; com tònica modal, com dominant tonal, i inclús com a eix d'un cluster cromàtic de cinc sons que a més és desplegat horitzontalment en les seues 120 possibilitats. La temàtica oscil·la entre la mínima cèl·lula de dos sons, i els dos motius principals, destacant el tractament contrapuntístic del primer d'ells, i el lirisme del segon. Ja des de la introducció observem també la cohabitació de dos forces oposades, una de caràcter sinusoide i una altra incontestable, monolítica. Finalment queda ressaltar el paper protagonista que té assignada la percussió".

Banda Simfònica de Picassent, Coral "Amics de C. Aguado", i Cor Madrigal de Benifaíó, dirigits per Andrés

La base d'una orquestra és la secció de la corda²⁸, i a fi de continuar ensinistrant-se en el maneig d'estos instruments, Andrés va compondre entre febrer i març del 98 una obra per a orquestra de corda titulada "Dualis" AV28. També esta composició seria editada per Piles, i retransmesa per RNE-Radio Clàssica. El subtítol és Argumentorum Pondera²⁹, perquè esta peça posseïx dos arguments principals, que encara que pertanyen a plans distints del llenguatge musical, definixen cada u en el seu estatus els traços essencials quant a la personalitat de l'obra. Així, esta dualitat gira entorn de l'Element Rítmic d'una part, i del Sistema Modal emprat d'una altra. El ritme dispar, de polsos no equidistants entre si, domina per complet les dos seccions ràpides de l'obra. Com diu Andrés, no es tracta de patrons mètrics capritxosos, sinó de l'anatomia rítmica pròpia d'esta música. El mode utilitzat pertany al gènere dels modes sintètics, i es caracteritza per ser simètric, i per estar emparentat amb l'escala flamenca. Desplega una modulació fictícia en la secció central, atorgant al tritono el protagonisme de la parcel·la harmònica. D'estructura formal clara i senzilla, l'articulació temàtica gira entorn de dos idees o melodies principals. Andrés va dedicar esta obra a Enrique García Asensio, encara que en l'estrena va ser dirigida pel director veneçolà afincat a Viena, Manuel Hernández Silva. Este director

²⁸ Violins primers i segons, violes, violoncellos i contrabaixos.

²⁹ La força dels arguments.

havia sigut titular de l'orquestra de la Regió de Múrcia en l'època en què Andrés residia allí i col·laborava assíduament amb la dita orquestra, i prompte van entaular una bona amistat. En l'estiu del 98 Andrés va donar uns concerts amb la Banda de Picassent en la capital austríaca, on es van tornar a trobar; llavors Manuel Hernández Silva es va interessar per "Dualis". Finalment va programar esta obra com a peça obligada per a uns cursos de direcció que havia d'impartir a Elx, i el 14 de gener del 2000, la va estrenar dirigint a l'orquestra "Ciutat d'Elx", en el Gran Teatre de la dita ciutat. Després d'allò, este director li va encarregar una obra per a orquestra simfònica, i Andrés va pensar que era l'ocasió idònia per a reprendre l'antic projecte de la llegenda de Bécquer. En el període de febrer a juliol de 2000, i a part d'escriure "Miniatura" AV37 al març d'eixe any³⁰, Andrés va treballar intensament en "El Monte de les Animas" AV38. És una peça que respon al plantejament de poema simfònic, ja que es basa en la llegenda homònima del genial Gustavo Adolfo Bécquer. Més enllà de servir com a simple pretext programàtic, la història literària oferix al lector una sèrie de suggeridores situacions, estats d'ànim, i sensacions psicològiques que fan possible un plantejament musical per damunt del purament descriptiu. A més, la narració està infestada de

Manuel Hernández Silva, Andrés (Foto de J. Serra)

detalls sonors (com el tocar de les campanes), que lògicament són aprofitats per Andrés. Diguem d'entrada que es tracta d'una literatura molt "musical", la qual cosa no pot més que estimular el procés de composició. D'uns 22 minuts de duració, l'obra està estructurada en set parts: pròleg, llegenda soriana, nobles i templaris, en palau, Beatriz i Alonso, nit de difunts, i epíleg. El llenguatge i les tècniques utilitzades resulten prou diverses, per estar supeditades al fi últim, que en este cas seria el de comptar, evocar o suggerir a l'oient una història amb sons. A pesar d'esta multiplicitat de recursos l'obra té gran cohesió per l'ús estratègic de certs elements. En la instrumentació³¹ destaca la secció de percussió, abundant en recursos humans i instrumentals, fins i tot Andrés assenyala en la seua partitura la disposició en l'escenari d'esta

secció, en la que el paràmetre espacial és molt important³². Esta obra està dedicada a Manuel Hernández Silva, qui la va encarregar. Després d'estudiar-la i analitzar-la, este director li va proposar fa uns mesos presentar-la a Veneçuela durant la temporada 2001-02, en l'emblemàtic Teatre Teresa Carreño, amb l'Orquestra Simfònica "Simón Bolívar" de Caracas³³, ja que en l'actualitat és un dels directors principals invitats de la dita orquestra. Lògicament a Andrés li va encantar la idea, i només falta

³⁰ Es tracta d'una peça experimental per a septet de vent encara inèdita, en la que com a únics recursos utilitza el mateix so -el mi- en diferents altures i timbres, i la percussió corporal, a més d'incloure el metrònom com a element de concert.

³¹ La plantilla d'orquestra simfònica necessària per a esta obra ha de ser la següent: 3-3-3-3, 4-3-3-1, pno., 7 perc., i corda.

³² Com a exemple direm que han d'haver-hi campanòfons en tres llocs distints de l'escenari, a banda d'un campanòfon en l'exterior de la sala. Amb estes especificacions espacials es busquen certs efectes d'estereofonia.

³³ L'Orquestra Simfònica "Simón Bolívar" és una de les més importants a Veneçuela, i en l'actualitat està considerada com una de les millors formacions simfòniques de l'Amèrica Llatina.

concretar la data. Mentrestant, Andrés va decidir presentar esta obra al IV Concurs Internacional de Composició Simfònica "Andrés Gaos", que convoca la Diputació de A Corunya, perquè de casualitat va trobar les bases, i les característiques de la seua obra s'ajustaven a les normes de la convocatòria. El 19 de juny passat, es va fer públic la decisió del jurat en un roda de premsa, en la que es va declarar a Andrés guanyador del concurs per unanimitat. El jurat ha estat format per personalitats rellevants del món de la música, com el compositor Rogelio Groba o el director Maximino Zumalave. En l'acta van destacar de l'obra la "*acusada serietat en el llenguatge, la professionalitat en la seua escriptura, i l'excel·lent ús de l'estructura dramàtica del so, així com l'alt nivell de tractament de l'orquestra simfònica*". La consecució d'este premi comporta una important dotació econòmica, la presentació de l'obra a càrrec de l'Orquestra Simfònica de Galícia, l'edició de la partitura, la gravació en CD, i la invitació de l'organització per a formar part del jurat de la pròxima edició del concurs. En estos moments només queda per determinar si l'estrena oficial es realitzarà a Galícia, o a Caracas. Sense haver escoltat l'obra encara, Andrés ja ha rebut dos propostes d'importants bandes valencianes, per a escriure una versió de banda simfònica. En qualsevol cas este premi, amb el reconeixement que comporta, és una forta empenta per a la, ja de per si, brillant carrera del nostre compositor.

Ja hem apuntat anteriorment que també el gènere vocal ha sigut treballat per Andrés, en concret en dos composicions. La primera d'elles és el "*Romanç del Duero*" AV31, per a soprano i piano, composada entre abril i maig de 1999. Per a esta primera incursió en el lied, Andrés utilitza el poema³⁴ del mateix nom escrit per Gerardo Diego. Igual que ja passara amb la llegenda de Bécquer, la temàtica soriana atrau a Andrés pels records de l'any en què va estar treballant en el conservatori de la dita ciutat. Gerardo Diego es caracteritza estèticament per servir-se tant de recursos de literatura clàssica, com de plantejaments avantguardistes, i esta dualitat estètica també seria aplicable d'alguna manera a les obres d'Andrés. En esta peça en concret, tant el text com la música poden considerar-se d'estil tradicional. L'esquema formal d'esta cançó

és: A, B, A', B', amb una breu introducció i una coda. L'ús modal, la cadència frígia, i alguns melismes donen al caràcter líric de l'obra unes gotes d'essència nacionalista. L'estrena està programada per al pròxim mes de desembre, en el saló d'actes de la SGAE³⁵ a València, a càrrec de la soprano María Ángeles Peters, i el pianista Fernando Tortajada.

L'altra obra en què Andrés se servix de les veus és "*Pange Lingua*" AV32, per a cor mixt a capella, a 8 veus³⁶. Va ser composada entre maig i juny de 1999, i el 3 de desembre d'eixe mateix any rebia la feliç notícia de l'obtenció d'un premi internacional. Esta obra va ser la guanyadora del VI Concurs Internacional de Composició Coral "Ciutat de La Laguna". El 12 de desembre es feia públic de manera oficial la decisió del jurat, en el marc de la XXI Trobada Coral que s'organitza en la ciutat tinerfeña de La Laguna³⁷. Encara que el premi d'eixa edició es va concedir exaequo (Andrés el va compartir amb el compositor canari Emilio Coello), va ser l'obra d'Andrés la que va ser seleccionada per a ser estrenada el 17 de desembre del 2000, en la XXII Trobada Coral "Ciutat de La Laguna"³⁸. L'estrena va córrer a càrrec del Cor de Cambra de Tenerife, dirigit per Carmen Cruz³⁹. Estos mateixos intèrprets van presentar l'obra a València, el 7 d'abril del 2001, en el Festival "*Millenium Pace*" (Cors per la Pau), organitzat per la Fundació Yehudi Menuhin. En esta peça és emprat el text en llatí de l'himne "*Pange lingua gloriosi*", reservat per la litúrgia per a les vespres de la festivitat del Corpus Christi. Amb clares al·lusions a la tècnica del collage, l'obra té dos parts ben diferenciades. En la primera, que s'inicia amb un parlató murmurant, és citada la cèl·lula melòdica inicial de l'himne en cant gregorià. Este motiu es desenrotlla amb procediments de contrapunt sever, enfocat de manera lliure. La segona part, Allegro Deciso, pren com a paràmetre principal el ritme, amb freqüents disgregacions fonètiques del text, i ressaltant les modulacions mètriques que s'organitzen amb diversos polirritmes reversibles. L'obra conclou amb una coda, a manera de reexposició sobre la cèl·lula inicial, extreta intel·ligentment del Líber Usualis, compilador del cant pla. D'ací a dos anys, per al 25 aniversari de la Trobada Coral "Ciutat de La Laguna",

³⁴ Esta poesia pertany al llibre "Sòria", escrit per Gerardo Diego en 1923.

³⁵ Societat General d'Autors i Editors Espanyols.

³⁶ Sopranos 1a i 2a, contralts 1a i 2a, tenors 1r i 2n, i baixos 1r i 2n. L'expressió "veus a capella" significa sense acompanyament d'instruments.

³⁷ Andrés no va poder acceptar la invitació per a l'entrega del premi, perquè eixe mateix dia, 12 de desembre de 1999, dirigia un concert en el Palau de la Música de València que ja hem citat, ja que Andrés va dirigir a la Banda Simfònica de Picassent i a Vicente Campos, en la interpretació de "*Dredred*" AV26, i del "*Concert núm. 1*" AV16 per a trompeta.

³⁸ Es tracta d'un important fòrum de música coral, ja que en l'edició de 2000 per exemple, van concórrer cors de diversos països europeus i americans.

³⁹ Carmen Cruz és directora titular d'eixe fenomenal cor, i catedràtica del Conservatori Superior de Tenerife.

està prevista l'edició de les partitures de les obres guanyadores del Concurs Internacional de Composició Coral paral·lel a la trobada, així com la seua gravació en un CD recopilatori.

Un dels projectes en què ara mateix Andrés es troba submergit, és també un treball coral, per a ser exactes una obra simfònic-coral de grans dimensions. Es tracta d'una cantata per a soprano, tenor, i baix solistes, cor de veus blanques, cor mixt, i orquestra simfònica, titulada "Hermandad". El text d'esta cantata en quinze moviments és obra de Rafael Benet, qui li ha encarregat la composició de la música. Esta obra és un homenatge a les germanats i confraries de la Setmana Santa, i d'aconseguir els suports necessaris, pot difondre's a un alt nivell.

Fa escassos dies (10 de setembre), vam acabar de conèixer una magnífica notícia. Andrés ha resultat guanyador del prestigiós Premi "Maestro Villa" de Composició Musical, atorgat per l'Ajuntament de Madrid, en la seua edició de 2001⁴⁰. Este important guardó confirma la vertiginosa línia ascendent per la qual es dirigeix la carrera del nostre compositor. Guanyar un concurs d'esta categoria comporta una sèrie de beneficis més enllà de la substancial dotació econòmica, com l'edició, gravació, i interpretació de l'obra, però sobretot, una extraordinària difusió. L'obra amb què ha guanyat este concurs és el "Concert per a làmines i ensemble de vent" AV29. Escrit entre agost i octubre de 1998, este concert està estructurat en tres parts o moviments: I-Moderato capriccioso, II-Lento assai, lugubre-Deciso, i III-Scherzando. El percussionista solista utilitza els instruments de làmines més comunes (marimba en la primera part, vibràfon i lira per a la segona, i xilòfon en el tercer i últim moviment), i

al llarg del concert té oportunitat de lluir les seues habilitats tècniques i expressives, destacant la cadència al final del tercer temps. L'ensemble de vent acompanyant està format per flauta, oboé, clarinet, saxòfon alt, fagot, trompa, trompeta i trombó, encara que al març del 2001 va transcriure esta peça per a acompanyar el solista amb orquestra de corda. Per a compondre esta obra Andrés va utilitzar una sèrie dodecafònica, en totes les seues possibles variants. Podem ressaltar l'exposició de fuga a quatre parts amb doble contramotiu, que es desplega en l'inici del tercer moviment, prenent el tritono com a element per a metaforitzar la funció bàsica tònica-dominant d'una fuga tonal. Està dedicada a l'amic i col·laborador d'Andrés, Manel Ramada⁴¹, catedràtic de percussió del Conservatori Superior de València. L'estrena, en la versió original (amb ensemble de vent) estava previst per al pròxim 18 de novembre en Perpignan, a càrrec del concertista Philippe Spiesser, encara que l'obtenció del Premi "Maestro Villa" modificarà segurament esta data⁴².

Este percussionista francès, Philippe Spiesser, va ser un dels professors que Andrés va tindre en el I Curs Internacional de Percussió per a Compositors celebrat a Cocentaina al juliol del 2000, en el que es va interessar per

les seues obres, i li va proposar a Andrés estrenar el seu "Concert per a làmines" en Perpignan. A més, en este curs es va convocar un premi de composició⁴³, que va obtindre Andrés per la seua obra "¡RRRR!" AV40, per a quartet de caixes. Al desembre del 2000 ja tenia preparada tota la partitura, que explora fins al més

mínim detall les possibilitats sonores d'este tipus de tambors, utilitzant diferents tipus de baquetes, i aprofundint en la qüestió de les zones productores de so. Destaca també l'ús "melòdic" que Andrés fa d'estos instruments⁴⁴.

⁴⁰ Per primera vegada en els més de 30 anys de convocatòria d'este concurs, hi ha dos modalitats. Una per a banda o conjunt d'instruments de vent, en la que Andrés ha resultat guanyador, i una altra modalitat, convocada enguany per primera vegada, per a orquestra o ensembles amb instruments de corda. El guanyador d'esta segona modalitat ha sigut el compositor Cèsar Camarero.

⁴¹ Manel Ramada ha ajudat a Andrés a revisar els detalls tècnics de la percussió en alguna de les seues obres, i li ha encarregat una obra per a percussió i flauta, que figura entre els seus pròxims projectes.

⁴² Encara que no de manera explícita, en les bases del concurs es fa referència a la reserva de l'organització per a estrenar l'obra. Habitualment els premis "Maestro Villa" han sigut estrenats i gravats en CD per la Banda Simfònica Municipal de Madrid.

⁴³ Es van presentar compositors de diversos llocs, inclús de Mèxic.

⁴⁴ Tradicionalment la caixa és considerada un instrument d'afinació indeterminada, per la qual cosa d'entrada no té un ús melòdic, no obstant en esta obra s'especula fins amb huit altures distintes, que aproximadament reproduirien una escala més o menys convencional. Estes variacions d'afinació depenen de diversos factors com la tensió del pegat o membrana, el lloc concret de colpeig, el diàmetre de la caixa, etc.

***als amics del grup "PER-QA3"**
¡RRRR!, AV40
para cuarteto de cajas

Andrés VALERO CASTELLS
(*1973)

Duración: 7 min. +/- ♩ = 50

baquetas de caja CB

Caja 1, piccolo (golpe muerto) *fff* *f_p* *fff* *sfz* *p*

baquetas de caja CB *fff* *f* *p* *fff* *sfz* *mp*

baquetas de caja CB *fff* *f* *mp* *fff* *sfz* *mf*

baquetas de caja CB *fff* *f* *mf* *fff* *sfz*

Caja 4, tambor militar

6 SB *p* *f_p* *f_p* *f_p* *f*

11 SB *ppp* *f* *fff* *mp* *p*

16 SB *ppp* *f* *fff* *mp* *p*

21 SB *ppp* *f* *fff* *mp* *p*

26 SB *ppp* *f* *fff* *mp* *p*

baquetas sonajero *mf*

Primera fulla de la partitura de "¡RRRR!" AV40.

Este quartet està dedicat al grup de percussió de Picassent, PER-QA3, els que la interpretaran el pròxim 16 de novembre en el cicle de concerts de la Casa de Cultura de Picassent. No obstant això, ja ha sigut estrenada recentment amb gran èxit, el passat 24 de juliol, a càrrec del grup Neopercusión, dirigit per Juanjo Rubio. Esta estrena es va celebrar davant d'un públic especialitzat, en la Sala de les Columnes del Cercle de Belles Arts de Madrid, dins del Festival Internacional de Percussió "Ritme Vital 2001".

Com ja s'ha dit, Andrés va utilitzar la tècnica dodecafònica en el "*Concert per a Làmines*", tècnica que també aplicaria en la següent obra cronològicament, però d'una manera sensiblement distinta. Es tracta d'una complexa peça per a violí, violoncello, i piano, titulada "Dodi" AV30, que escriuria entre març i juny de 1999. La sèrie és presentada en quatre formes distintes, cada una d'elles com a resultat d'una senzilla especulació numèrica. En realitat la sèrie o mode no és tractada segons els preceptes de la tècnica dodecafònica, sinó que partint dels dotze sons consecutius ($A_n = n$) i en progressió aritmètica, passa a convertir-se en dos subsèries amb els sons parells i imparells respectivament ($A_n = 2n-1$; $A_n = 2n$), en tres subsèries ($A_n = 3n-2$; $A_n = 3n-1$; $A_n = 3n$), i en quatre ($A_n = 4n-3$; $A_n = 4n-2$; $A_n = 4n-1$; $A_n = 4n$). Este plantejament proporciona un joc constant amb el concepte de cèl·lula, entesa com a unitat bàsica amb identitat o significat propi. Açò condiciona l'estructura formal de la peça, ja que s'estableix una secció per a cada una de les formes que adopta la sèrie, seguida d'una secció en què són resumides les anteriors, i una última part en què coexistixen totes les variants exposades. A excepció de la primera secció, que funciona com a introducció, cada una de les parts posseïx una personalitat distintiva, però totes tenen en comú el tempo i el marcat relleu rítmic. Esta obra està dedicada al professor de composició d'Andrés, Ramón Ramos (Catedràtic de Composició i Instrumentació del Conservatori Superior de València). Durant el passat mes de juliol va tindre lloc el I Curs de Composició⁴⁵ i Interpretació de Música Contemporània de València (Oïda), al què naturalment Andrés va assistir. Els compositors seleccionats per a este curs havien de presentar una obra per a un panell de lectura amb el Grup Instrumental de València, dirigit per Joan Cerveró. Andrés va presentar "Dodi", obra que va ser seleccionada per al concert de clausura, celebrat el 27 de juliol en la Sala "Matilde

Salvador" de la Universitat de València. Finalment, es van concedir tres premis consistents en un encàrrec, per a compondre una obra destinada al Grup Instrumental de València, els que l'estrenaran en el pròxim Festival Internacional de Música Contemporània d'Alacant, i/o en el Festival Internacional Ensembles de València. Andrés va obtenir un d'eixos premis, rebent per això un encàrrec oficial de l'Institut Valencià de la Música (IVM), en el que està treballant actualment, entre altres projectes.

En el Conservatori, Andrés ja ha sigut lloreat en tres ocasions: Mencions Honorífiques en Trompeta, en Solfeig i Teoria de la Música, i finalment en Composició⁴⁶. Per a aconseguir este últim guardó va haver de compondre una obra, com també ho va fer en els exercicis d'examen per a l'obtenció del Títol de Professor d'Harmonia, Contrapunt i Fuga, Composició i Instrumentació. En el dit examen va obtenir la qualificació de Excelent, la qual cosa l'habilitava per a aconseguir la Menció Honorífica en Composició. Estos dos treballs, realitzats al juny i desembre de 1999, van ser refosos en una sola obra al gener del 2000, titulada "Prex" AV33/35. Finalment esta peça, encara inèdita, ha quedat instrumentada per a un noneto instrumental, integrat per flauta, clarinet, fagot, trompa, trompeta, contrabaix, piano, i dos percussionistes. En la part central destaca el concepte de modulació mètrica, ja utilitzat per Andrés en "*Pange Lingua*", així com la retrogradació de la primera part, a manera de reexposició, en l'última secció. En la introducció acapara tota l'atenció la qüestió tímbrica, i en el transcurs de l'obra observem l'utilització de diversos ostinatos, recolzats per l'ús de diferents instruments de percussió, com el djembé⁴⁷.

Per a concloure este article només ens queda per ressenyar una obra. Es tracta del poema simfònic "*Polifemo*" AV39, per a banda simfònica. L'Ajuntament de València, organitzador del centenari del Certamen Internacional de Bandes de Música "Ciutat de València", ha adoptat des de fa uns anys una encertada política d'encàrrecs oficials a compositors valencians, per a les obres obligades del dit esdeveniment. Andrés va rebre l'encàrrec d'escriure l'obra obligada de la secció segona (bandes integrades per 70 músics com a màxim), en l'última edició d'este certamen. Rebre este encàrrec va ser una conseqüència directa de l'èxit que Andrés va obtenir amb la seua obra per a banda "*Dredred*" AV26, a més en el comitè tècnic que proposa els compositors per als encàrrecs es

⁴⁵ A part de nombrosos cursos de perfeccionament de trompeta i direcció, Andrés ha assistit a cursos i classes magistrals de composició amb els compositors Bryan Ferneyhough, Emanuel Nunes, Rafael Liñán, Luis de Pablo, Pedro Guajardo, Cèsar Cano, Anthony Plog, etc.

⁴⁶ Els anys 1985, 86, i 99, respectivament.

⁴⁷ El djembé és un tambor africà molt popularitzat en l'actualitat.

trobaven dos bons coneixedors del seu talent, Pablo Sánchez Torrella (a qui està dedicada l'obra) i Juan Vicente Mas Quiles. Una vegada firmat el contracte d'encàrrec, Andrés va treballar de ple en la seua obra entre els mesos de juny a novembre del 2000. Precisament quan va començar a plantejar-se la temàtica d'esta obra, es trobava donant els últims retocs a el seu altre poema simfònic, "*El Monte de las Ánimas*" AV38. Al tractar-se d'una peça obligada de certamen, els músics de les bandes inscrites l'havien d'assajar almenys durant mig any, esta circumstància va fer pensar a Andrés en una música que responguera a estímuls literaris ben definits, en els que el músic es recolzara per a entendre a fons l'obra. Va elegir per a això el mite de Polifem, un dels més antics que coneix la humanitat. Ja des de l'època grecolatina hi ha dos rames ben distintes, una que relaciona a Polifem amb l'Ulisses de "l'Odissea" homèrica, i una altra -en què es basa esta obra- que relata les desgràcies amoroses del ciclop d'un sol ull. De tots els autors literaris que han tractat esta història, el que major influència ha exercit ha sigut Ovidi, en les seues "Metamorfosi". En els segles XVI i XVII, este va ser un tema predilecte per a molts poetes italians i espanyols, destacant amb diferència la genial "Fabula de Polifemo i Galatea" de Luis de Góngora. El que més li cridà l'atenció a Andrés d'esta història és el fort contrast que es produïx entre la monstrositat i la tendresa que tanca un sol personatge, Polifemo. Esta característica li donava la possibilitat musical d'escriure des d'un horripilant estrèpit, fins una bella harmonia dins de la mateixa obra. Partint de les fonts argumentals citades, Andrés va escriure un xicotet relat a què respon plenament la seua composició. És el següent:

"En primer lloc observarem panoràmicament la bella costa siciliana, lloc en què es desenrotlla l'acció. Tot seguit capta la nostra atenció un punt d'entre el vast paisatge, es tracta de l'habitable del ciclop. És una cova freda, fosca i misteriosa. En el seu interior es troba el gegant d'un sol ull, que apareix feroçment donant manotades i demolidores xafades, tocant la seua gran "zampoña", i fent gala de la més grotesca deformitat. Però l'horrorosa impressió que primerament ens produïx Polifemo, dona pas a la tendresa dels sentiments amorosos que el nostre protagonista professa cap a la bella Galatea. Un amor no correspost que transformarà la tendresa en terribles zels i un odi mortal que acabarà amb la vida del pastor Acis, brutalment assassinat per l'amant despitat. La tragèdia s'ha consumat, no obstant l'amor, el verdader amor que unix les ànimes d'Acis i Galatea va a triomfar immortalment, ja que la sang vessada és convertida per gràcia divina en l'aigua d'una font imperible".

El 30 de juny de 2001, en la Sala Iturbi del Palau de la Música de València, s'estrenava feliçment esta obra, per la que Andrés ha rebut innumerables elogis. Va haver-hi huit bandes participants⁴⁸ que van protagonitzar l'estrena, procedents d'Espanya, Itàlia i Noruega. L'esdeveniment va ser gravat i retransmés per diferents mitjans de comunicació (RNE-Radio Clàssica, Ràdio 9, 97.7, etc.). L'ajuntament de València editarà un CD commemoratiu amb les bandes de cada secció que van obtindre la major puntuació; la partitura est en estos moments sent editada per Edicions Piles, i el pròxim 2 de desembre Andrés dirigirà la seua obra en el Palau de la Música de València en el concert que té programat per a eixa data amb la Banda Simfònica de Picassent.

Hem tractat d'acostar-nos al treball d'este jove compositor amb el major rigor documental possible, aportant una quantitat ingent d'interessants i il·lustratives dades. En un principi vam pensar a seguir un criteri cronològic, però la coherència narrativa ens ha obligat a donar abundants botes en el temps. Esperem haver aportat una informació valuosa, no sols a nivell musicològic, sinó a nivell humà, ja que el músic, el compositor, el mestre, és en este cas paísà i bon amic. La perspectiva de futur se'ns presenta altament prometedora, encara que el present més que prometedor és ja una realitat consolidada. Després de la lectura d'aquest article ens podem fer una idea de la dimensió en què Andrés Valero Castells es troba, i és que, a part de tot el que s'ha dit, ens és altament gratificant entrar a internet, i trobar-te que el nom d'Andrés, i amb ell el de la seua Silla natal, apareix per exemple, en l'arxiu de la Biblioteca de la Universitat de Friburg.

Ja ho vegeu: tot un digne rapsode, i... a la nostra ciutat.

⁴⁸ Les huit bandes participants en orde de major a menor puntuació obtinguda van ser: Ateneu Musical i Cultural d'Albalat de la Ribera, Unió Musical de Godolleta, Sagene Janitsjarkorps de Noruega, Banda del Municipi d'Arbo (Pontevedra), Societat Protectora Musical La Lira d'Alfarp, Associació Musical El Verger, Societat Musical de la Llosa de Ranes, i el Corpo Bandistico Città di Note, d'Itàlia.

Andrés (Foto de J. Serra)

BIBLIOGRAFIA

-**GUTIÉRREZ DORADO, Pilar i MARCOS PATIÑO, Cristina**, *"15 anys d'estrenes de música, 1985-1999"*, Centre de Documentació de Música i Dansa del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, Madrid 2000, ps. 513 a 515.

-**"La Biblioteca de Música Espanyola Contemporània"**, Fundació Juan March, Madrid 2001, p. 680.

-Arxius de la Societat General d'Autors i Editors Espanyols, SGAE.

-Catàlegs editorials de **"Gerard Billaudot"** (París), **"International Music Diffusion"** (París), **"BIM & The Brass Press"** (Vuarmarens, Suïssa), **"Piles"** (València), i **"Mariano Bo"** (Múrcia).

-Catàleg d'obres de l'Associació de Compositors Simfònics Valencians, COSICOVA.

-Diversos articles de premsa i documents diversos cedits per Andrés Valero Castells.